

DOCAT

MỖI TUẦN MỘT ĐỀ TÀI – TUẦN 43

CÁCH TRUYỀN THÔNG LÝ TƯỞNG TRÊN INTERNET LÀ NHƯ THẾ NÀO?

Internet là một trong những phương tiện truyền thông có ảnh hưởng nhiều nhất trong đời sống con người hôm nay. Từ người già đến trẻ em, ai cũng sử dụng internet cho những mục đích riêng của mình: người này dùng để lấy thông tin cần thiết cho việc học hỏi, người kia dùng để giải trí; người này dùng để mua bán, người kia dùng để tìm thú tiêu khiển. Tuần trước chúng ta đã học hỏi với nhau về trách nhiệm cá nhân trong việc sử dụng các phương tiện truyền thông. Tuần này, chúng ta cùng nhau đào sâu hơn về việc sử dụng một phương tiện truyền thông cụ thể, đó là mạng internet. Như chúng ta biết, internet là một hệ thống máy tính toàn cầu cung cấp nhiều loại thông tin và phương tiện truyền thông bao gồm những mạng lưới thông tin không liên kết với nhau qua việc sử dụng những hình thức truyền thông được tiêu chuẩn hoá.

Hệ thống internet cũng còn được gọi là “thế giới kỹ thuật số.” Trong thế giới này, thông tin được truyền đi cách nhanh chóng và rộng rãi. Ai cũng có thể bước vào và sống trong thế giới này. Người Kitô hữu cũng sống trong thế giới kỹ thuật số như những anh chị em thuộc các tôn giáo khác. Điều nguy hiểm là người Kitô hữu cũng học theo cách hành xử không phù hợp với niềm tin Kitô Giáo. Điều chúng ta phải ý thức là: Đức tin phải soi sáng cho lối sống và cách hành xử của chúng ta. Áp dụng vào trong đề tài chúng ta đang học hỏi, lối sống và cách hành xử của chúng ta phải được đức tin hướng dẫn. Chúng ta không sử dụng internet theo cách thức những anh chị em khác tôn giáo sử dụng. Chúng ta có mục đích sử dụng riêng được đức tin hướng dẫn. Nói cách khác, chúng ta không chỉ sử dụng internet theo mục đích riêng của mình, nhưng còn sử dụng theo ý muốn của Thiên Chúa. Để thực hiện được điều này, câu trả lời trong DOCAT cung cấp cho chúng ta sự hướng dẫn sau:

Vì các Kitô hữu được kỳ vọng chinh phục “trận địa kỹ thuật số” và đem Tin Mừng đến soi sáng trận địa này, họ cần phải có cách giao tiếp khác với những cách tiếp cận thông thường. Họ nên đưa các thông điệp và viết blog về những chủ đề liên quan đến Kitô giáo. Thế nhưng, nếu trong những chủ đề này, mà họ tỏ giác người khác, nếu họ vu khống, làm nhục và lên án người khác, nếu họ gây ra sự chia rẽ hay ủng hộ sự chia rẽ, thì họ đang làm điều trái ngược với lời kêu gọi của Đức Giáo hoàng Phanxicô trong Thông điệp *Evangelii Gaudium*: “Niềm vui Tin Mừng dành cho mọi người, không loại trừ một ai”. Điều này áp dụng cho sự hiện diện của các Kitô hữu trên các phương tiện truyền thông xã hội: “Giáo Hội ngày nay phải tiến lên và rao giảng Tin Mừng cho tất cả: ở mọi nơi, trong mọi dịp, không ngần ngại, không miễn cưỡng hay sợ hãi” (EG 23).

Trong câu trả lời của DOCAT, chúng ta tìm thấy những tư tưởng căn bản cho cách truyền thông lý tưởng trên internet. Chúng ta tìm thấy (1) hai kỳ vọng dành cho người Kitô hữu, (2) nội dung cần đưa lên mạng; (3) những hình thức trái ngược với giáo huấn của Đức Thánh Cha Phanxicô. Chúng ta cùng nhau chia sẻ về những yếu tố căn bản trong cách truyền thông lý tưởng trên internet này.

Đầu tiên là kỳ vọng của Thiên Chúa và Giáo Hội là các Kitô hữu “chinh phục ‘trận địa kỹ thuật số’ và đem Tin Mừng đến soi sáng trận địa này.” Những lời này trình bày cho chúng ta hai điều mà mỗi người Kitô hữu phải ý thức khi sống trong thế giới kỹ thuật số, đó là (1) “chinh phục trận địa kỹ thuật số” và (2) “đem Tin Mừng soi sáng trận địa này.” Khi nói đến chinh phục, chúng ta nói đến một “trận chiến” với những khó khăn, nguy hiểm đang rình rập

chúng ta. Thật vậy, sống trong thế giới kỹ thuật số, ai trong chúng ta cũng đã kinh nghiệm phải chiến đấu nhiều và nhiều lần chúng ta đã bị đánh bại. Nhiều người trong chúng ta rơi vào tình trạng “nghiện ngập internet và những thứ nó cung cấp.” Thay vì kiểm soát, chúng ta để internet kiểm soát và bắt chúng ta làm nô lệ. Một ví dụ cụ thể là điều đa số chúng ta làm đầu tiên và cuối cùng trong ngày sống là “nhìn vào màn hình điện thoại [ipad]” hoặc trong những bữa cơm và trò chuyện trong gia đình hay giữa bạn bè, chúng ta cũng không tập trung vào người khác mà tập trung vào những tin nhắn sẽ đến trong các phương tiện truyền thông mà internet cung cấp.

Kỳ vọng thứ hai mang tính tích cực và chủ động hơn, đó là người Kitô hữu phải đem Tin Mừng đến soi sáng trận địa kỹ thuật số. Chúng ta sẽ hiểu điều này khi chúng ta trở về với bối cảnh chung của vấn đề chúng ta đang bàn tới, đó là bối cảnh của học thuyết xã hội của Giáo Hội. Trong bối cảnh này, mạng xã hội là một trong những đề tài quan trọng vì nó giúp con người nhận ra “bản tính xã hội” của mình, nhận ra rằng họ là những hữu thể “cần đến nhau,” những hữu thể luôn sống trong tương quan như Thiên Chúa Ba Ngôi mà họ là hình ảnh. Như chúng ta đã biết, mục đích chính của học thuyết xã hội là “công bố Tin Mừng và làm cho Tin Mừng hiện diện trong hệ thống phức tạp các mối quan hệ xã hội.” Chúng ta đọc thấy điều này trong giáo huấn của Giáo Hội như sau:

Với giáo huấn xã hội của mình, Giáo Hội tìm cách công bố Tin Mừng và làm cho Tin Mừng hiện diện trong hệ thống phức tạp các mối quan hệ xã hội. Không phải chỉ là làm sao đem Tin Mừng đến được với con người trong xã hội – con người là kẻ tiếp nhận Tin Mừng được công bố – mà còn là làm sao cho xã hội được thấm nhuần Tin Mừng và được phong phú lên nhờ Tin Mừng. Bởi đó, đối với Giáo Hội, chăm lo cho các nhu cầu của con người chính là đưa xã hội vào trong công cuộc truyền giáo và cứu độ của mình.¹

Một trong những điều Giáo Hội “chăm lo” nhất cho con người thời đại là được “tự do khỏi” những nô lệ của tội lỗi và “tự do cho” Thiên Chúa. Nói cách cụ thể, khi sử dụng internet, người Kitô hữu phải ý thức về vai trò của mình là những người “tông đồ,” những người được sai đi để phúc âm hoá thế giới. Cuộc phúc âm hoá này chính là việc Phúc “đưa vào tâm hồn con người sức mạnh của ý nghĩa và sự tự do tìm thấy trong Tin Mừng, để xây dựng một xã hội phù hợp với con người, vì phù hợp với Đức Kitô: có nghĩa là xây dựng một đô thị cho con người có tính người hơn bởi vì nó phù hợp hơn với Nước Chúa.”²

Tuy nhiên, để chinh phục trận địa kỹ thuật số, người Kitô hữu phải ý thức được căn tính của mình. Như chúng ta vẫn thường nói với nhau: “Nhân sao vật vậy,” hay trong triết học, “hữu

¹ *Toát Yếu về Học Thuyết Xã Hội của Giáo Hội Công Giáo*, số 62.

² *Toát Yếu về Học Thuyết Xã Hội của Giáo Hội Công Giáo*, số 63.

thể nào, hành động đó. Nếu là người Kitô hữu, hành động của chúng ta phải đi theo hữu thể và ơn gọi của mình. Một con gà không thể sửa như một con chó; một con heo không thể hót như một con chim. Theo lối suy luận loại suy, một người Kitô hữu không thể sống và hành động như một người không tin Chúa. Nói cách cụ thể hơn, có những điều chúng ta có thể giống với người khác [trong việc làm tốt], nhưng có nhiều điều chúng ta không thể làm như họ. Tư tưởng này được diễn tả trong câu sau của DOCAT: “Họ [người Kitô hữu] cần phải có cách giao tiếp khác với những cách tiếp cận thông thường.” Internet giúp chúng ta trong vấn đề giao tiếp. Nhưng chúng ta biết rằng, cách giao tiếp chân thật nhất là mang chúng ta gần với Chúa và gần với nhau. Cách giao tiếp nào không giúp đạt đến hai mục đích này thường không chân thật vì ý hướng của những người giao tiếp không đúng ngay từ đầu.

Vì là những người luôn đem Tin Mừng cho người khác, người Kitô hữu phải luôn ý thức việc sử dụng internet cũng không nằm ngoài sứ mệnh này. Họ phải cẩn thận trong việc đưa các thông điệp lên mạng [Facebook, Messenger, Email, Intergam, Twitter, v.v.]. Những thông điệp đưa lên phải có chất Tin Mừng hoặc liên quan đến tôn giáo. Nhưng chúng ta cũng phải lưu ý đến việc đưa lên những vấn đề liên quan đến tôn giáo. Có những vấn đề đưa lên sẽ mang lại sự chia rẽ và ảnh hưởng xấu đến các mối tương quan hơn là xây dựng. Những nội dung như thế chúng ta cần tránh đưa lên. Tin Mừng của Chúa luôn thấm nhuần tình yêu, sự cảm thông, an ủi và tha thứ. Đọc xong Tin Mừng, chúng ta tìm thấy được niềm vui, tìm thấy được ý nghĩa sống. Đây cũng là tiêu chuẩn cho những nội dung chúng ta đưa lên internet: Những gì chúng ta đưa lên phải giúp người đọc tìm thấy niềm vui đích thật và ý nghĩa của cuộc sống. Khi đi ngược với điều này, chúng ta đã “phản bội Tin Mừng.”

Tư tưởng cuối cùng chỉ ra cho chúng ta những cách sử dụng internet đi trái ngược với lời kêu gọi của Giáo Hoàng Phanxicô, hay nói đúng hơn là “phản bội Tin Mừng.” Như chúng ta đã trình bày ở trên, mục đích chính của việc sử dụng internet là loan báo Tin Mừng. Vì vậy, là những người Kitô giáo, chúng ta không sử dụng internet để (1) tố giác người khác, (2) vu khống người khác; (3) làm nhục và lên án người khác; (4) gây ra sự chia rẽ hay ủng hộ sự chia rẽ. Trong bốn điều trên, chúng ta có thể hỏi: Tại sao tôi không thể tố giác người khác trên mạng khi họ làm sai? Theo nguyên tắc, chúng ta có thể tố giác người khác khi họ làm sai. Nhưng chúng ta phải tố giác họ với những người có thẩm quyền và hữu trách. Khi tố giác người khác trên mạng, chúng ta một cách nào đó “làm nhục” và “làm mất danh dự” của người khác với những người không liên quan. Vì khi đăng tải lên mạng, những người không liên quan cũng có thể xem và bình luận. Hệ quả là chúng ta đang khuyến khích một lối sống loại trừ đối với anh chị em mình. Giáo Hội luôn chống lại lối hành xử như thế vì nó đi ngược với đặc tính “công giáo” của Giáo Hội.

Thật vậy, Giáo Hội luôn khẳng định rằng: “Niềm vui Tin Mừng dành cho mọi người, không loại trừ một ai.” Niềm vui này được mỗi người chúng ta làm lan toả trên các phương tiện truyền thông xã hội. Cách thức chúng ta tương quan với nhau qua các phương tiện truyền thông xã hội, nhất là internet ảnh hưởng đến “phẩm chất” của cuộc sống chúng ta. Điều này được Giáo Hội dạy như sau:

Cách con người sống với nhau trong xã hội thường chi phối chất lượng cuộc sống của họ, nghĩa là chi phối các điều kiện sống, trong đó con người hiểu nhau và đưa ra những quyết định về bản thân họ và về thiên chức của họ. Chính vì lý do đó, Giáo Hội không thể thờ ơ với những gì con người quyết định, thực hiện hay trải nghiệm trong xã hội; Giáo Hội quan tâm tới tính chất luân lý của đời sống xã hội, tức là quan tâm tới những khía cạnh đúng là của con người và làm nhân bản hoá đời sống xã hội của con người. Xã hội – và cùng với xã hội, chính trị, kinh tế, lao động, luật

lệ và văn hoá – không phải chỉ đơn thuần là một cái gì trần tục ở thế gian này và vì thế xa lạ đối với thông điệp cứu độ và nhiệm vụ cứu độ. Thật vậy, xã hội, và tất cả những gì được thực hiện trong xã hội, luôn có liên quan tới con người. Xã hội được thiết lập bởi những con người, mà con người lại cũng chính là “lộ trình quan trọng nhất và căn bản của Giáo Hội.”³

Giáo Hội qua mọi thời luôn tìm cách để thực hành lệnh truyền của Chúa Giêsu: “Anh em hãy đi rao giảng cho muôn dân... Thầy ở cùng anh em mọi ngày cho đến tận thế” (Mt 28:20). Trong thời đại chúng ta, “Giáo Hội ngày nay phải tiến lên và rao giảng Tin Mừng cho tất cả: ở mọi nơi, trong mọi dịp, không ngần ngại, không miễn cưỡng hay sợ hãi” (EG 23). Là những thành viên của Giáo Hội, chúng ta cũng không ngần ngại, không miễn cưỡng hay sợ hãi trong việc sử dụng internet để làm cho niềm vui Tin Mừng đi đến với mọi người và mọi nơi. Phải luôn nhớ rằng: Cách truyền thông lý tưởng trên internet là “để làm chứng cho con người nhân danh Đức Kitô, làm chứng cho phẩm giá và thiên chức của con người là hiệp thông với [Thiên Chúa và] những người khác.”⁴

³ *Toát Yếu về Học Thuyết Xã Hội của Giáo Hội Công Giáo*, số 62.

⁴ *Toát Yếu về Học Thuyết Xã Hội của Giáo Hội Công Giáo*, số 63.